

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja

Druk nr 1393

Warszawa, 15 grudnia 2007 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o funduszu alimentacyjnym.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Tomasza Latosa.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Przemysław Andrejuk; (-) Mieczysław Aszkiełowicz; (-) Witold Bałazak; (-) Jan Bednarek; (-) Renata Beger; (-) Jacek Bogucki; (-) Bolesław Borysiuk; (-) Bogusław Bosak; (-) Krzysztof Bosak; (-) Alfred Budner; (-) Aleksander Chłopek; (-) Daniela Chrapkiewicz; (-) Edward Ciągło; (-) Hubert Costa; (-) Tadeusz Cymański; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Witold Czarnecki; (-) Arkadiusz Czartoryski; (-) Edward Czesak; (-) Andrzej Ćwierz; (-) Andrzej Mikołaj Dera; (-) Janusz Dobrosz; (-) Leszek Dobrzyński; (-) Andrzej Fedorowicz; (-) Krzysztof Filipek; (-) Roman Giertych; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Artur Górski; (-) Tomasz Górski; (-) Zofia Grabczan; (-) Andrzej Grzesik; (-) Alina Gut; (-) Witold Hatka; (-) Danuta Hojarska; (-) Jan Jarota;

(-) Jędrzej Jędrych; (-) Karol Karski; (-) Marek Kawa; (-) Wiesław Kilian;
(-) Izabela Kloc; (-) Dariusz Antoni Kłeczek; (-) Sławomir Kłosowski;
(-) Grzegorz Kołacz; (-) Janusz Kołodziej; (-) Jacek Kościelniak;
(-) Henryk Kowalczyk; (-) Zbigniew Kozak; (-) Mirosław Krajewski;
(-) Leonard Krasulski; (-) Lech Kuropatwiński; (-) Tomasz Latos; (-) Sandra
Lewandowska; (-) Andrzej Liss; (-) Czesław Litwin; (-) Alojzy Lysko;
(-) Marek Jerzy Łatas; (-) Jan Łączny; (-) Wanda Łyżwińska; (-) Janusz
Maksymiuk; (-) Andrzej Mańka; (-) Arnold Masin; (-) Mirosława
Masłowska; (-) Marek Matuszewski; (-) Kazimierz Matuszny; (-) Beata
Mazurek; (-) Antoni Mężydło; (-) Rajmund Moric; (-) Kazimierz Moskal;
(-) Arkadiusz Mularczyk; (-) Halina Murias; (-) Leszek Murzyn; (-) Maria
Teresa Nowak; (-) Waldemar Nowakowski; (-) Małgorzata Olejnik;
(-) Halina Olendzka; (-) Adam Ołdakowski; (-) Mirosław Orzechowski;
(-) Edward Ośko; (-) Stanisław Ożóg; (-) Marzena Paduch; (-) Anna
Pakuła-Sacharczuk; (-) Anna Paluch; (-) Stanisław Papież; (-) Radosław
Parda; (-) Daniel Pawłowiec; (-) Szymon Pawłowski; (-) Stanisław Pięta;
(-) Mateusz Piskorski; (-) Marek Polak; (-) Elżbieta Ratajczak; (-) Renata
Rochnowska; (-) Wojciech Romaniuk; (-) Jarosław Rusiecki; (-) Małgorzata
Sadurska; (-) Edward Siarka; (-) Grzegorz Skwierczyński; (-) Bogusław
Sobczak; (-) Antoni Sosnowski; (-) Waldemar Starosta; (-) Józef
Stępkowski; (-) Robert Strąg; (-) Małgorzata Stryjska; (-) Jolanta
Szcypińska; (-) Andrzej Szlachta; (-) Stanisław Szwed; (-) Beata Szydło;
(-) Lech Szymańczyk; (-) Piotr Ślusarczyk; (-) Krzysztof Tchórzewski;
(-) Grażyna Tyszko; (-) Andrzej Walkowiak; (-) Regina Wasilewska-Kita;
(-) Waldemar Wiązowski; (-) Rafał Wiechecki; (-) Wojciech Wierzejski;
(-) Lucyna Wiśniewska; (-) Zenon Wiśniewski; (-) Elżbieta Wiśniowska;
(-) Genowefa Wiśniowska; (-) Tadeusz Wita; (-) Marek Wojtera;
(-) Michał Wojtkiewicz; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Janusz Marek Wójcik;
(-) Stanisław Zadora; (-) Stanisław Zajac; (-) Artur Zawisza; (-) Jerzy
Zawisza; (-) Maria Zbyrowska; (-) Maria Zuba.

Ustawa ¹⁾

z dnia.....

o funduszu alimentacyjnym

Uważając, że

dostarczanie środków utrzymania osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a w szczególności dzieciom, jest w pierwszej kolejności obowiązkiem wskazanych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym członków ich rodziny,

konstytucyjna zasada pomocniczości nakłada na państwo obowiązek wspierania jedynie tych osób ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji,

wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych należy łączyć z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji, stanowi się co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady pomocy państwa udzielanej osobom uprawnionym do alimentów zasądzonych przez sąd, w przypadku bezskuteczności egzekucji orzeczenia alimentacyjnego prowadzonej na podstawie przepisów z dnia 17 listopada 1964r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.²⁾) oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych;
- 2) warunki nabywania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 3) zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 4) zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

2. Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.

3. Fundusz alimentacyjny nie stanowi funduszu, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) bezskuteczności egzekucji - oznacza to egzekucję, w wyniku której nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych za okres trzech miesięcy; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia egzekucji świadczeń alimentacyjnych od dłużnika alimentacyjnego przebywającego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

a) braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,

b) braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą;

2) dłużniku alimentacyjnym - oznacza to osobę zobowiązaną do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, wobec której, egzekucja prowadzona przez komornika sądowego na podstawie przepisów z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego - okazała się bezskuteczna;

3) dochodzie - oznacza to dochód, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych;

4) dochodzie rodziny - oznacza dochód rodziny, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych;

5) instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie - oznacza to dom pomocy społecznej, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, a także szkołę wojskową lub inną szkołę zapewniającą nieodpłatnie pełne utrzymanie, w tym wyżywienie, zakwaterowanie i umundurowanie;

6) nienależnym świadczeniu - oznacza to kwoty otrzymanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

a) wypłaconego mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo wstrzymanie wypłaty świadczenia w całości lub w części;

- b) przyznanego lub wypłaconego na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą te świadczenia;
 - c) wypłaconego bez podstawy prawnej, jeżeli stwierdzono nieważność decyzji przyznającej świadczenie albo w wyniku wznowienia postępowania uchylono decyzję przyznającą świadczenie;
 - d) w przypadku gdy osoba uprawniona w okresie jego pobierania otrzymała świadczenia alimentacyjne od dłużnika alimentacyjnego ;
- 7) okresie świadczeniowym – oznacza to okres od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego, na jaki ustala się prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 8) organie właściwym dłużnika - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego;
- 9) organie właściwym wierzyciela - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej;
- 10) osobie uprawnionej - oznacza to osobę uprawnioną do alimentów zasądzonych od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego od sądu, jeżeli egzekucja prowadzona na podstawie przepisów z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego - okazała się bezskuteczna;
- 11) rodzinie - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25 rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego dziecko; w przypadku gdy osoba uprawniona jest wychowywana przez oboje rodziców, a w sądzie toczy się postępowanie w sprawie o separację albo o rozwód, do składu rodziny nie wlicza się małżonka zobowiązanego orzeczeniem sądu do świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka;

12) szkole - oznacza to szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę ponadpodstawową i ponadgimnazjalną oraz szkołę artystyczną, w której jest realizowany obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek umożliwiający dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;

13) szkole wyższej - oznacza to szkołę wyższą, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, kolegium nauczycielskie, nauczycielskie kolegium języków obcych oraz kolegium pracowników służb społecznych;

14) umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - oznacza to:

- a) niepełnosprawność w umiarkowanym stopniu, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- b) całkowitą niezdolność do pracy orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- c) posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

15) znacznym stopniu niepełnosprawności - oznacza to:

- a) niepełnosprawność w stopniu znacznym, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- b) całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- c) stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach,
- d) posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do I grupy inwalidów;

16) utracie dochodu - oznacza to utratę dochodu spowodowaną:

- a) uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego,
- b) utratą prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych,

- c) utratą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej, z wyjątkiem renty przyznanej rolnikowi w związku z przekazaniem lub dzierżawą gospodarstwa rolnego,
- e) wyrejestrowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej.

17) uzyskaniu dochodu - oznacza to uzyskanie dochodu spowodowane:

- a) zakończeniem urlopu wychowawczego,
- b) uzyskaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych,
- c) uzyskaniem zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej, z wyjątkiem renty przyznanej rolnikowi w związku z przekazaniem lub dzierżawą gospodarstwa rolnego,
- e) rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej;

18) świadczeniu z funduszu alimentacyjnego - oznacza to kwotę pieniężną wypłaconą osobie uprawnionej przez organ właściwy wierzyciela z funduszu alimentacyjnego.

Rozdział 2

Zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów zasądzonych przez sąd, w przypadku bezskuteczności egzekucji orzeczenia alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych

Art. 3. 1. W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona może złożyć do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

2. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie komornika sądowego o bezskuteczności egzekucji zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych świadczeń alimentacyjnych.

3. W przypadku złożenia wniosku bez zaświadczenia komornika sądowego lub przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego, organ właściwy wierzyciela wzywa komornika sądowego do przesłania zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji zawierającego informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych świadczeń alimentacyjnych.

4. Komornik sądowy jest zobowiązany do przesłania zaświadczenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

5. Organ właściwy wierzyciela występuje do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku:

- 1) otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1;
- 2) przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

6. Komornik sądowy jest zobowiązany do informowania organu właściwego dłużnika oraz organu właściwego wierzyciela o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności każdorazowo na wniosek tych organów, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, a także każdorazowo w przypadku zaistnienia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia lub na podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych, w terminie 14 dni od dnia powzięcia informacji o zaistnieniu tych okoliczności.

7. Komornik sądowy, co najmniej raz na 6 miesięcy, przekazuje prezesowi sądu, organowi właściwemu dłużnika oraz organowi właściwemu wierzyciela, a także każdorazowo na wniosek organu właściwego dłużnika lub organu właściwego wierzyciela, informacje o działaniach podejmowanych w toku postępowań prowadzonych przeciwko dłużnikom alimentacyjnym.

8. Komornik sądowy przekazuje organowi właściwemu dłużnika, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po upływie każdego kwartału, sprawozdanie kwartalne zawierające informacje o prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych wobec dłużników alimentacyjnych.

9. Organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela przekazują komornikowi sądowemu wszelkie posiadane informacje istotne dla skuteczności egzekucji.

10. Organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela informują sąd o beczynności lub wszelkich przejawach opieszałości komornika sądowego

prowadzącego postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

Art. 4. 1. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w art. 3 ust.1, organ właściwy dłużnika może przeprowadzić w miejscu zamieszkania dłużnika alimentacyjnego wywiad alimentacyjny, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe.

2. Do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego są uprawnieni pracownicy organu właściwego dłużnika podejmujący działania wobec dłużników alimentacyjnych.

3. Organ właściwy dłużnika może wystąpić do kierownika ośrodka pomocy społecznej o udzielenie informacji, o których mowa w ust. 1, dotyczących dłużnika alimentacyjnego, jeżeli w posiadaniu kierownika ośrodka znajduje się rodzinny wywiad środowiskowy dotyczący tego dłużnika, przeprowadzony na podstawie przepisów o pomocy społecznej, nie wcześniej niż trzy miesiące od dnia wystąpienia o udzielenie informacji.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego przeprowadzanego u dłużnika alimentacyjnego lub osób, o których mowa w art. 7 ust.1 ustawy, a także wzór oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego i tych osób, uwzględniając potrzebę podjęcia przez organ właściwy dłużnika określonych w ustawie działań zmierzających do poprawy egzekucji świadczeń alimentacyjnych.

Art.5. 1. Po przeprowadzeniu wywiadu alimentacyjnego lub w przypadku uzyskania informacji z rodzinnego wywiadu środowiskowego organ właściwy dłużnika przekazuje komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych.

2. W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika:

- 1) zwraca się do właściwego urzędu pracy o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;

- 2) w razie braku możliwości aktywizacji zawodowej występuje z wnioskiem do starosty o skierowanie dłużnika alimentacyjnego do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych, określonych w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. W przypadku uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odmowy podjęcia prac, o których mowa w ust. 2, uchylania się od nich lub odmowy zarejestrowania się jako bezrobotny, odmowy zarejestrowania się jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny, organ właściwy dłużnika:

- 1) składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.³⁾);
- 2) kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

4. W przypadku braku możliwości aktywizacji dłużnika alimentacyjnego lub braku możliwości skierowania dłużnika do prac organizowanych na zasadach robót publicznych urząd pracy oraz starosta są zobowiązani do informowania o tym organu właściwego dłużnika.

5. Na podstawie wniosku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, starosta wydaje decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy.

6. Zwrot zatrzymanego prawa jazdy następuje na wniosek organu właściwego dłużnika, gdy dłużnik podejmuje pracę, rejestruje się jako bezrobotny albo, w przypadku odmowy zarejestrowania jako bezrobotnego, zarejestruje się jako poszukujący pracy.

Art. 6. Organ właściwy dłużnika informuje organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz o ich efektach.

Art. 7. 1. Jeżeli zaistnieją przesłanki do zmiany orzeczenia sądu zasądającego alimenty albo jest możliwe ustalenie alimentów od innych osób niż dłużnik wskazany w tytule wykonawczym będącym podstawą przyznania

świadczenia z funduszu alimentacyjnego, organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela występują z takim powództwem.

2. Organ właściwy wierzyciela oraz organ właściwy dłużnika mogą wytaczać powództwa:

1) na podstawie art. 132 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.⁴⁾) przeciwko osobom zobowiązanym do alimentacji wobec osoby uprawnionej do świadczenia z funduszu alimentacyjnego w dalszej kolejności niż dłużnik wskazany w tytule wykonawczym będącym podstawą wypłacania świadczenia z funduszu alimentacyjnego;

2) na podstawie art. 138 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy o podwyższenie wysokości alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu dla osoby uprawnionej do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, jak też o obniżenie wysokości zasądzonych alimentów lub o uchylenie obowiązku alimentacyjnego dłużnika osoby uprawnionej do świadczenia z funduszu.

3. Organ właściwy wierzyciela wytacza powództwo przeciwko osobom, o którym mowa w ust. 2 pkt. 1, gdy całkowita bezskuteczność egzekucji alimentów od dłużnika alimentacyjnego trwa nieprzerwanie przez okres powyżej 1 roku.

4. W sprawach o świadczenia alimentacyjne wniesionych przez organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela jedynie tym organom przysługuje możliwość cofnięcia powództwa.

4. W postępowaniu przed sądem prowadzonym z powództwa organu właściwego wierzyciela lub organu właściwego dłużnika stosuje się do tych organów odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym.

5. Sąd przesyła organowi właściwemu wierzyciela i organowi właściwemu dłużnika orzeczenia wydane na podstawie art. 132 i 138 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy w sprawach , w których osoba uprawniona otrzymuje świadczenie z funduszu alimentacyjnego, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

6. Organ właściwy wierzyciela może zlecić kierownikowi ośrodka pomocy społecznej, właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osób

zobowiązanych do alimentacji osoby uprawnionej w dalszej kolejności, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego u tych osób.

7. Organ właściwy dłużnika może umorzyć należności, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt. 1,2 i 4 ustawy, w łącznej wysokości:

- 1) 30%, jeżeli egzekucja wobec dłużnika alimentacyjnego jest skuteczna przez okres 3 lat w wysokości miesięcznej nie niższej niż wysokość zasądzonych alimentów,
- 2) 50%, jeżeli egzekucja wobec dłużnika alimentacyjnego jest skuteczna przez okres 5 lat w wysokości miesięcznej nie niższej niż wysokość zasądzonych alimentów,
- 3) 100% jeżeli egzekucja wobec dłużnika alimentacyjnego jest skuteczna przez okres 7 lat w wysokości miesięcznej nie niższej niż wysokość zasądzonych alimentów.

Rozdział 3

Warunki nabywania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Art. 8. 1. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia, albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725zł.

3. W przypadku utraty dochodu prawo do świadczenia z funduszu ustala się na wniosek osoby uprawnionej, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna prawnego na podstawie dochodu rodziny pomniejszonego o utracony dochód.

4. W przypadku uzyskania przez członka rodziny lub osobę uprawnioną pozostającą pod opieką opiekuna prawnego dochodu, prawo do świadczenia z funduszu ustala się na podstawie dochodu rodziny lub osoby uprawnionej powiększonego o uzyskany dochód.

5. W przypadku gdy z dochodu rodziny jest ponoszona opłata za pobyt w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie członka rodziny, od dochodu rodziny odejmuje się tę opłatę. Ustalając dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie uwzględnia się członka rodziny przebywającego w tej instytucji.

6. W przypadku gdy członek rodziny przebywa w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie i nie ponosi opłaty za pobyt, ustalając dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, nie uwzględnia się osoby przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie.

7. W przypadku gdy rodzina utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431, z późn. zm.⁵⁾).

8. Ustalając dochód rodziny uzyskany z gospodarstwa rolnego, do powierzchni gospodarstwa stanowiącego podstawę wymiaru podatku rolnego wlicza się obszary rolne oddane w dzierżawę z wyjątkiem:

1) oddanej w dzierżawę, na podstawie umowy dzierżawy zawartej formie pisemnej na okres co najmniej 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwa rolnego;

2) gospodarstwa rolnego wniesionego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną;

3) gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej.

9. Ustalając dochód rodziny uzyskany przez dzierżawcę gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę na zasadach, o których mowa w ust. 8, dochód uzyskany z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.

10. Ustalając dochód rodziny uzyskany z wydzierżawionego od Agencji Nieruchomości Rolnych gospodarstwa rolnego, dochód z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.

11. W przypadku gdy rodzina utrzymuje się z gospodarstwa rolnego oraz uzyskuje pozarolnicze dochody, dochody te sumuje się.

12. W przypadku gdy prawo do świadczenia ustala się osobie uprawnionej pozostającej pod opieką opiekuna prawnego, ustalając dochód uwzględnia się tylko dochód osoby uprawnionej.

Art. 9. 1. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł.

2. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego nie przysługuje, jeżeli osoba uprawniona:

- 1) została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej;
- 2) jest wychowywana przez oboje rodziców, z wyjątkiem rodziców pozostających w związku małżeńskim, w którym od jednego z rodziców zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz osoby uprawnionej i w sądzie toczy się postępowanie o separację albo o rozwód.;
- 3) jest pełnoletnia i jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko.

3. Przy ustalaniu prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego do dochodu rodziny nie wlicza się kwot otrzymanego świadczenia z tego funduszu.

4. W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej przekazał organowi właściwemu wierzyciela informacje, że osoba uprawniona, bądź jej przedstawiciel ustawowy lub opiekun prawny marnotrawią wypłacane świadczenie z funduszu alimentacyjnego lub wydatkują je niezgodnie z przeznaczeniem, organ właściwy wierzyciela może przekazywać należne osobie świadczenie w całości lub w części w formie rzeczowej.

Art. 10. Przy ustalaniu prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego i jego wysokości:

- 1) w razie ustalenia łącznej kwoty świadczeń alimentacyjnych dla kilku osób uprawnionych, za kwotę świadczeń alimentacyjnych przysługujących jednej osobie uważa się część łącznej kwoty proporcjonalną do liczby osób, dla których ustalono świadczenia alimentacyjne;
- 2) w razie ustalenia świadczeń alimentacyjnych więcej niż jednym tytułem wykonawczym od rodziców dziecka, za kwotę świadczeń alimentacyjnych

przysługujących jednej osobie uważa się kwotę świadczeń alimentacyjnych przysługujących na podstawie wszystkich tytułów wykonawczych.

Art. 11. 1. Organ właściwy wierzyciela oraz organ właściwy dłużnika mogą upoważnić, w formie pisemnej, swojego zastępcę lub pracownika urzędu do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz postępowania w sprawach o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach.

2. Organ właściwy wierzyciela tworzy w urzędzie komórkę organizacyjną do ustalania prawa i wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Rozdział 4

Zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń.

Art. 12. 1. Ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna prawnego.

2. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

3. Wniosek powinien zawierać dane dotyczące:

- 1) członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, numer PESEL, numer NIP, a w razie gdy nie nadano tych numerów lub jednego z nich - serię i numer dowodu osobistego lub paszportu;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika alimentacyjnego;
- 3) oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji.

4. Do wniosku należy dołączyć odpowiednio:

- 1) zaświadczenia o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych każdego członka

rodziny, wydane przez właściwy naczelnika urzędu skarbowego, zawierające informacje o:

- a) wysokości dochodu,
- b) wysokości składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu,
- c) wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne odliczonych od podatku,
- d) wysokości należnego podatku;

2) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów;

3) zaświadczenie urzędu skarbowego potwierdzające, że osoba podlega i rozlicza się zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz oświadczenie osoby o osiąganych dochodach podlegających przepisom o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;

4) inne zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia, w tym:

- a) dokument stwierdzający wiek osoby uprawnionej,
- b) zaświadczenie komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność egzekucji,
- c) orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- d) odpis prawomocnego orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpis protokołu zawierającego treść ugody sądowej lub ugody zawartej przed mediatorem,
- e) orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego dla osoby uprawnionej,
- f) zaświadczenie o uczęszczaniu osoby uprawnionej do szkoły lub szkoły wyższej,
- g) informacje właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności w szczególności w związku z:
 - brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub,
 - brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą,

- h) zaświadczenie komornika sądowego o bezskuteczności postępowania egzekucyjnego z powodu niezamieszkiwania dłużnika alimentacyjnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku gdy miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego przebywającego za granicą Rzeczypospolitej Polskiej nie jest znane.

5. W przypadku złożenia wniosku bez zaświadczenia komornika sądowego, o którym mowa w ust. 4 pkt 4 lit b lub h, organ właściwy wierzyciela występuje do komornika sądowego z wezwaniem o przesłanie zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji.

6. Komornik sądowy jest zobowiązany do przesłania zaświadczenia o bezskutecznej egzekucji w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego i wstrzymywania jego wypłaty;
- 2) sposób ustalania dochodu uprawniającego do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 3) wzory:
 - a) wniosku o ustalenie prawa do świadczenia,
 - b) zaświadczenia z urzędu skarbowego, o którym mowa w ust. 4 pkt 1,
 - c) oświadczeń o dochodach rodziny, w tym oświadczeń osób rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, oraz innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia,
 - d) zaświadczenia komornika sądowego o bezskuteczności egzekucji zawierającego informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych świadczeń alimentacyjnych - kierując się koniecznością zapewnienia właściwej dokumentacji niezbędnej do sprawnej realizacji świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

8. Osoba składająca wniosek o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego składa oświadczenie, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określi, w drodze rozporządzenia:

1) opis systemów teleinformatycznych stosowanych w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie świadczeń, zawierający strukturę systemu, wymaganą minimalną funkcjonalność systemu oraz zakres komunikacji między elementami struktury systemu, w tym zestawienie struktur dokumentów elektronicznych, formatów danych oraz protokołów komunikacyjnych i szyfrujących, o których mowa w art. 13 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565),

2) wymagania standaryzujące w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i rozwoju systemu,

3) sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu - mając na uwadze zapewnienie spójności systemów teleinformatycznych stosowanych w urzędach administracji publicznej do realizacji zadań w zakresie świadczeń, w szczególności w zakresie jednorodności zakresu i rodzaju danych, która umożliwi ich scalanie w zbiór centralny, a także zachowanie zgodności z minimalnymi wymogami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Systemy teleinformatyczne nie mają zastosowania do działalności naczelnika urzędu skarbowego wynikającej z przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.)

10. Urzędy administracji publicznej do realizacji zadań w zakresie świadczeń używają oprogramowania, które jest zgodne z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w przepisach wydanych na podstawie ust. 9, i z jego zastosowaniem sporządzają sprawozdawczość, którą przekazują wojewodzie.

Art. 13.1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może utworzyć centralny rejestr dłużników alimentacyjnych obejmujący dane dotyczące dłużników alimentacyjnych oraz osób pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego, wartości udzielonych świadczeń, gromadzone na podstawie ustawy przez organy właściwe podczas realizacji zadań w zakresie podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz postępowania w sprawach wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego, oraz może przetwarzać te dane na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych.

2. Organy właściwe przekazują dane do centralnego rejestru dłużników alimentacyjnych, wykorzystując oprogramowanie, o którym w mowa w art.12 ust.9.

3. Umieszczone w centralnym rejestrze dłużników alimentacyjnych dane osobowe dłużników funduszu alimentacyjnego udostępnia się organowi właściwemu dłużnika, organowi właściwemu wierzyciela, właściwemu komornikowi sądowemu lub urzędowi skarbowemu, a także prokuratorowi na ich żądanie.

4. Organ właściwy dłużnika, organ właściwy wierzyciela, właściwy komornik sądowy lub naczelnik urzędu skarbowego oraz prokurator mogą wykorzystywać informacje uzyskane z centralnego rejestru dłużników alimentacyjnych wyłącznie w celu wzmożenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

5. Wykreślenie z centralnego rejestru dłużników alimentacyjnych dłużników alimentacyjnych następuje po przekazaniu przez organ właściwy wierzyciela informacji o zaspokojeniu przez dłużnika należności z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej lub o umorzeniu tych należności.

Art. 14. 1. Prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela, nie wcześniej niż od początku okresu zasiłkowego do końca tego okresu.

2. Jeżeli osoba uprawniona po ukończeniu nauki w szkole została w tym samym roku kalendarzowym przyjęta do szkoły wyższej, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje również za wrzesień.

Art. 15. 1. W przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny, uzyskania lub utraty dochodu albo innych zmian mających wpływ na prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego osoba uprawniona, jej przedstawiciel ustawowy albo opiekun prawny, która zgłosiła wniosek o przyznanie świadczenia z funduszu jest obowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu wypłacającego świadczenie.

2. Osoby otrzymujące świadczenie z funduszu alimentacyjnego, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie organu właściwego wierzyciela, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Art. 16. 1. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłaca się w okresach miesięcznych.

2. Decyzje w sprawach świadczenia z funduszu alimentacyjnego są natychmiast wykonalne, z wyjątkiem decyzji w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń.

3. Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy są przyjmowane od dnia 1 sierpnia.

4. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczenia przysługującego za miesiąc październik następuje do dnia 31 października.

5. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenie na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 31 października, ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczenia przysługującego za miesiąc październik następuje do dnia 30 listopada.

Art. 17. 1. Wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego wstrzymuje się, jeżeli osoba uprawniona, jej przedstawiciel ustawowy albo opiekun prawny, która zgłosiła wniosek o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

- 1) odmówiła udzielenia lub nie udzieliła, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia;
- 2) odmówiła udzielenia komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub podania informacji nieprawdziwych;
- 3) nie podejmuje świadczenia przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.

2. W przypadku udzielenia wyjaśnień świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłaca się od miesiąca, w którym wpłynęły wyjaśnienia, do końca okresu świadczeniowego, o ile osoba uprawniona nadal spełnia warunki do jego otrzymywania.

3. W przypadku zgłoszenia się osoby uprawnionej po upływie trzech miesięcy świadczenie z funduszu alimentacyjnego wypłaca się jej za cały okres wstrzymania, o ile osoba uprawniona nadal spełnia warunki do jego otrzymywania.

4. Jeżeli wznowienie wypłaty wstrzymanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie nastąpi do końca okresu świadczeniowego, prawo do świadczenia wygasa.

Art. 18. 1. Organ właściwy dłużnika i organ właściwy wierzyciela może gromadzić i przetwarzać, w zakresie określonym w ustawie, dane osobowe osób, o których mowa w art. 12 ust. 1, członków ich rodzin oraz dłużników alimentacyjnych i członków ich rodzin.

2. Pracodawcy, właściwe jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej, właściwe jednostki podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Agencji Wywiadu, Szefowi Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Ministrowi Sprawiedliwości, podmioty wypłacające uposażenie osobom w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne, jednostki, które zawarły umowę agencyjną lub umowę zlecenia albo umowę o świadczenie usług, rolnicze spółdzielnie produkcyjne, właściwe organy finansowe, organy emerytalne lub rentowe, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego

Ubezpieczenia Społecznego oraz urzędy administracji rządowej i samorządowej są obowiązani wydawać zaświadczenia niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wydawanie zaświadczeń jest wolne od opłat.

Art. 19. 1. Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami.

2. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja ustalająca te należności stała się ostateczna.

3. Bieg przedawnienia przerywa: odroczenie terminu płatności należności, rozłożenie spłaty należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia należności, jeżeli o czynności tej osoba zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia została powiadomiona.

4. Nie wydaje się decyzji o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, jeżeli od terminu ich pobrania upłynęło więcej niż 10 lat.

5. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia wraz z odsetkami ustalone ostateczną decyzją podlegają potrąceniu z bieżąco wypłacanego świadczenia z funduszu.

6. Nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Odsetki naliczane są od miesiąca następującego po miesiącu, w którym osoba przestała być uprawniona do świadczeń do dnia spłaty.

8. Organ właściwy wierzyciela, który wydał decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń, może umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia zasady ustalania odsetek od nienależnie pobranych świadczeń.

Art. 20. Jeżeli odmowa przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub ustalenie jego wysokości były następstwem błędu

podmiotu realizującego zadania w zakresie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wypłata świadczeń może nastąpić za 3 lata wstecz, licząc od dnia zawiadomienia o popełnieniu błędu lub dnia wydania decyzji prostującej błąd z urzędu.

Art.21. 1.Organ właściwy wierzyciela może bez zgody osoby uprawnionej, jej przedstawiciela ustawowego i opiekuna prawnego zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczenia albo osoba nienależnie pobrała świadczenia.

2. Zmiana decyzji na korzyść osoby uprawnionej nie wymaga jej zgody.

Art. 22. W sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁶⁾)

Art. 23. Naczelnik urzędu skarbowego i komornik sądowy jest obowiązany udzielać organowi właściwemu wierzyciela informacji mających wpływ na wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Art. 24. 1. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami.

2.Organ właściwy wierzyciela wydaje decyzję administracyjną w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

3. Należności podlegają ściągnięciu w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 oraz z 2006 r. Nr 104, poz.708 i 711), z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

4. 20 % kwot należności stanowi dochód własny gminy wierzyciela, 20 % kwoty stanowi dochód własny gminy dłużnika, a pozostałe 60 % tej kwoty stanowi dochód budżetu państwa.

5. Uzyskane przez organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela dochody, o których mowa w ust. 4, przeznacza się w szczególności na pokrycie kosztów podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

6. Organ właściwy wierzyciela przekazuje urzędowi skarbowemu, komornikowi sądowemu, dłużnikowi alimentacyjnemu oraz organowi właściwemu dłużnika:

- 1) decyzję przyznającą osobie uprawnionej świadczenie z funduszu alimentacyjnego;
- 2) decyzję w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 3) informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu:
 - a) wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy;
 - b) wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 i Nr 164, poz.1366) zaliczek alimentacyjnych;
 - c) wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991r. Nr 45, poz. 200, z późn.zm.⁷⁾) świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

7. Decyzja w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego stanowi podstawę przekazywania przez naczelnika urzędu skarbowego organowi właściwemu wierzyciela kwot wyegzekwowanych od dłużnika alimentacyjnego do pełnego pokrycia należności, o których mowa w ust. 4.

8. W przypadku gdy organ właściwy wierzyciela nie jest jednocześnie organem właściwym dłużnika, przekazuje organowi właściwemu dłużnika 20 % kwoty, o której mowa w ust. 1.

9. Wniosek osoby uprawnionej do świadczenia lub jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna prawnego o zawieszenie lub umorzenie postępowania egzekucyjnego nie wywołuje skutków dla postępowania egzekucyjnego zmierzającego do zaspokojenia należności.

10. Naczelnik urzędu skarbowego jest zobowiązany do powiadamiania komornika sądowego o wyegzekwowanych od dłużnika alimentacyjnego należnościach z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Art.25.1. W okresie, w którym osoba uprawniona otrzymuje świadczenie z funduszu alimentacyjnego z kwoty wyegzekwowanej od dłużnika alimentacyjnego naczelnik urzędu skarbowego zaspokaja należności w następującej kolejności:

- 1) należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia;
- 2) należności powstałe z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej – do ich całkowitego zaspokojenia;
- 3) należności wierzyciela alimentacyjnego – do ich całkowitego zaspokojenia;
- 4) należności likwidatora funduszu alimentacyjnego powstałe z tytułu świadczeń alimentacyjnych wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974r. o funduszu alimentacyjnym - do ich całkowitego zaspokojenia.

2. W przypadku gdy w okresie wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego należności z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej nie zostaną zaspokojone, po zaprzestaniu wypłaty świadczenia naczelnik urzędu skarbowego zaspokaja należności w następującej kolejności:

- 1) należności wierzyciela alimentacyjnego – do wysokości zasądzonych miesięcznie świadczeń;
- 2) należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia;

- 3) należności powstałe z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej – do ich całkowitego zaspokojenia;
- 4) należności wierzyciela alimentacyjnego – do ich całkowitego zaspokojenia; należności likwidatora funduszu alimentacyjnego powstałe z tytułu świadczeń alimentacyjnych wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974r. o funduszu alimentacyjnym do ich całkowitego zaspokojenia.

Art. 26. Z chwilą wszczęcia egzekucji administracyjnej dotyczącej zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego komornik sądowy wstrzymuje z urzędu czynności egzekucyjne i przekazuje akta egzekucji sądowej administracyjnemu organowi egzekucyjnemu - naczelnikowi urzędu skarbowego, który prowadzi dalej egzekucję.

Art. 27. Dłużnik alimentacyjny, przeciwko któremu jest prowadzona egzekucja świadczeń alimentacyjnych na rzecz osoby uprawnionej, nie może żądać zwolnienia z egzekucji powołując się na zapłacenie świadczeń alimentacyjnych do rąk osoby uprawnionej.

Art.28. 1. Zmiany w wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego na skutek zmiany wysokości zasądzonych alimentów dokonuje się po wpływie tytułu wykonawczego do komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne od miesiąca, w którym nastąpiła zmiana wysokości zasądzonych alimentów.

2. W przypadku gdy osoba uprawniona otrzymała w okresie od dnia zmiany wysokości zasądzonych alimentów do dnia wpływu tytułu wykonawczego do komornika sądowego świadczenie z funduszu alimentacyjnego w wysokości wyższej niż zasądzone alimenty za ten okres jest zobowiązana do ich zwrotu. Przepisy art. 19 stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku gdy sąd zwolnił osobę z obowiązku alimentacyjnego a osoba uprawniona w okresie, o którym mowa w ust. 2, pobierała świadczenie z funduszu alimentacyjnego za ten okres nie jest zobowiązana do jej zwrotu.

4. W przypadku podniesienia wysokości zasądzonych alimentów dokonuje się wyrównania, za okres, o którym mowa w ust. 2.

Art. 29.1. Organ właściwy wierzyciela może na wniosek dłużnika alimentacyjnego umorzyć jego należności z tytułu wypłaconego świadczenia z funduszu alimentacyjnego uwzględniając sytuację dochodową i rodzinną tych osób.

2. Umorzenie należności następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Rozdział 5

Zasady weryfikacji

Art. 30. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zmieniać wysokość wskaźnika, o którym mowa w art. 8 ust. 1 kierując się wysokością wyegzekwowanych świadczeń alimentacyjnych.

Rozdział 6

Finansowanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Art. 31. 1. Przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych są zadaniem administracji rządowej zleconym gminie.

2. Podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i koszty ich obsługi są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa na świadczenia rodzinne, o której mowa w art.33 ust.2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz z dochodów własnych gminy, o których mowa w art. 24 ust. 4.

3. Koszty obsługi wynoszą 3 % wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z zastrzeżeniem art. 24 ust. 4.

4. Organy właściwe dłużnika oraz organy właściwe wierzyciela są zobowiązane do przedstawiania ministrowi właściwemu do spraw

zabezpieczenia społecznego sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie.

5. Sprawozdanie powinno zawierać informacje na temat:

- a) wydatków na świadczenia poniesione ze środków budżetu państwa;
- b) liczby wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- c) osób korzystających ze świadczeń;
- d) dłużników alimentacyjnych;
- e) prowadzonych postępowań w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- f) podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- g) kosztów obsługi,
- h) prowadzonych przez naczelnika urzędu skarbowego postępowań egzekucyjnych,
- i) prowadzonych przez komorników sądowych postępowań egzekucyjnych.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb przekazywania środków finansowych na realizację zadań przewidzianych w ustawie,
- 2) wzory i sposób sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych, uwzględniając w szczególności terminy i sposoby ich przedstawiania ;
- 3) wzór sprawozdania, o którym mowa w art. 3 ust. 7 ustawy.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 32. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 41 dodaje się art. 41¹ w brzmieniu:

„Art. 41¹. W przypadku niemożności zaspokojenia zobowiązań alimentacyjnych z majątku osobistego małżonka, wierzyciel może żądać zaspokojenia także z majątku wspólnego małżonków.”;

2) po art. 47¹ dodaje się art. 47² w brzmieniu:

„Art. 47². Małżonek nie może powoływać się względem wierzyciela alimentacyjnego na umowę majątkową ograniczającą wspólność ustawową albo ustanawiającą rozdzielność majątkową albo rozdzielność majątkową z wyrównaniem dorobków.”.

Art. 33. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 833 § 6 otrzymuje brzmienie:

"§ 6. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe i dla sierot zupełnych.”;

2) w art.845 po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§2a. W przypadku egzekucji świadczeń alimentacyjnych komornik może zająć także ruchomości będące we władaniu osoby zamieszkującej wspólnie z dłużnikiem bez zgody tej osoby, chyba że przedstawi ona dowód, że ruchomości są jej własnością.”;

3) w art. 1086 § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. W razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy komornik z urzędu składa wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych. Wniosek komornika nie podlega opłacie sądowej.”.

Art. 34. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. 229, poz. 1054 oraz z 2006 r. Nr 104, poz.708 i 711, Nr 133, poz.935 i Nr 157, poz.1119) art. 10 § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe i dla sierot zupełnych."

Art. 35. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.⁸⁾) w art. 21 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

"8) świadczenia rodzinne wypłacone na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, dodatki rodzinne i pielęgnacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz zasiłki porodowe wypłacone na podstawie odrębnych przepisów,".

Art. 36. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.³⁾) art. 209 otrzymuje brzmienie:

"Art. 209. § 1. Kto uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenie rodzinne albo świadczenie z funduszu alimentacyjnego, ściganie odbywa się z urzędu."

Art. 37. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 i Nr 85, poz. 727, z późn. zm.⁹⁾) w art. 299 wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 3 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

"9) wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast w zakresie prowadzonych postępowań o przyznanie świadczeń rodzinnych lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego;"

2) § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Informacje o numerach rachunków bankowych posiadanych przez podatników mogą być udostępniane:

- 1) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- 2) komornikom sądowym w związku z toczącym się postępowaniem egzekucyjnym;
- 3) wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast w zakresie prowadzonych postępowań o przyznanie świadczeń rodzinnych lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego."

Art. 38. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz.882, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 8 po ust. 2 dodaje się ust. 2a – 2c w brzmieniu:

„2a. Przed wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania egzekucyjnego z uwagi na niezamieszkiwanie dłużnika zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, komornik obowiązany jest zwrócić się do organów Policji o potwierdzenie niezamieszkiwania dłużnika zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

2b. Jeżeli w wyniku dochodzenia, o którym mowa w ust. 2a, prowadzonego przez okres 3 miesięcy, organy Policji nie ustaliły miejsca zamieszkania dłużnika zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, komornik wydaje zaświadczenie o bezskuteczności postępowania egzekucyjnego z powodu niezamieszkiwania dłużnika alimentacyjnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2c. W przypadku, o którym mowa w ust. 2b, komornik podejmuje działania w celu ustalenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania dłużnika zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych i przeprowadzenia egzekucji z jego majątku nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.”.

Art. 39. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w pkt 1 w lit. c w tiret 26 średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się tiret 27 w brzmieniu:

„- świadczenia z funduszu alimentacyjnego;”;

2) art. 67 otrzymuje brzmienie:

„Art. 67.1. Egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi się w dalszym ciągu aż do ich zaspokojenia.

2. Od dnia 1 listopada 2007 r. egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi naczelnik urzędu skarbowego na podstawie dotychczasowych przepisów.

3. Komornik sądowy przekazuje do dnia 15 października 2007 r. urzędowi skarbowemu dokumentację dłużnika niezbędną do prowadzenia postępowania egzekucyjnego, w szczególności informację o stanie jego zadłużenia względem funduszu.

4. Naczelnik urzędu skarbowego przekazuje likwidatorowi kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej do alimentacji, pozostałe po zaspokojeniu alimentów, należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Wniosek o umorzenie lub zawieszenie egzekucji wymaga zgody likwidatora

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb przekazywania przez komorników sądowych urzędom skarbowym dokumentacji dłużników dotyczącej należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Przepisy rozporządzenia powinny zapewnić sprawne i płynne wprowadzenie w życie nowego sposobu egzekucji.”.

Art. 40. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 33 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Bezrobotni mają obowiązek zgłaszania się do właściwego powiatowego urzędu pracy w wyznaczonych terminach w celu potwierdzenia swojej gotowości

do podjęcia pracy i uzyskania informacji o możliwościach zatrudnienia lub szkolenia. W przypadku bezrobotnego będącego dłużnikiem alimentacyjnym, w rozumieniu przepisów o funduszu alimentacyjnym, wyznaczony termin nie może być dłuższy niż 10 dni.”;

2) w art. 57:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„ 1. Starosta zwraca organizatorowi robót publicznych, który zatrudniał skierowanych bezrobotnych, o których mowa w art. 49 pkt 2, 3 i 5, a także bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi, w rozumieniu przepisów o funduszu alimentacyjnym, przez okres do 6 miesięcy, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składek na ubezpieczenia społeczne bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz 50 % przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

2. Starosta może dokonywać, w zakresie i na zasadach określonych w ust. 1, zwrotu poniesionych przez organizatora robót publicznych kosztów z tytułu zatrudnienia na okres do 12 miesięcy skierowanych bezrobotnych, o których mowa w art. 49 pkt 2, 3 i 5, a także bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi, w rozumieniu przepisów o funduszu alimentacyjnym, w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak przeciętnego wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdego bezrobotnego, jeżeli refundacja obejmuje koszty poniesione za co drugi miesiąc ich zatrudnienia.”,

b) ust.4 otrzymuje brzmienie:

„4. Bezrobotni, o których mowa w art. 49 pkt 1 i 2, a także bezrobotni będący dłużnikami alimentacyjnymi w rozumieniu przepisów o funduszu alimentacyjnym, mogą zostać skierowani przez starostę, na zasadach dotyczących robót publicznych, do wykonywania przez okres do 6 miesięcy pracy niezwiązanej z wyuczonym zawodem, w wymiarze nieprzekraczającym połowy wymiaru czasu pracy, w instytucjach użyteczności publicznej oraz

organizacjach zajmujących się problematyką kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej lub pomocy społecznej.”.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe, uchylające i przepisy o wejściu w życie

Art. 41. Sprawy o zaliczki alimentacyjne, do których prawo powstało do dnia wejścia w życie ustawy, podlegają rozpatrzeniu na zasadach i w trybie określonych w przepisach dotychczasowych.

Art. 42. 1. Osoba, która nienależnie pobrała zaliczki alimentacyjne, jest obowiązana do ich zwrotu.

3. Sprawy o nienależnie pobrane zaliczki alimentacyjne podlegają rozpatrzeniu i dochodzeniu na zasadach i w trybie określonych w dotychczasowych przepisach.

Art. 43. 1. Egzekucję należności z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych prowadzi się w dalszym ciągu aż do ich zaspokojenia.

2. Od dnia 1 listopada 2007 r. egzekucję należności z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych prowadzi naczelnik urzędu skarbowego na podstawie dotychczasowych przepisów.

3. Komornik sądowy przekazuje do dnia 15 października 2007 r. urzędowi skarbowemu dokumentację dłużnika niezbędną do prowadzenia postępowania egzekucyjnego, w szczególności informację o stanie jego zadłużenia.

4. Wniosek o umorzenie lub zawieszenie egzekucji wymaga zgody organu właściwego wierzyciela.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb przekazywania przez komorników sądowych urzędom skarbowym dokumentacji dłużników dotyczącej należności z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych. Przepisy rozporządzenia powinny zapewnić sprawne i płynne wprowadzenie w życie nowego sposobu egzekucji.

Art. 44. Ustalając prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na okres świadczeniowy od dnia 1 października 2007 r. do dnia 30 września 2008 r. do dochodu rodziny nie wlicza się otrzymanych w 2006 r. zaliczek alimentacyjnych.

Art. 45. Traci moc ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczkach alimentacyjnych (Dz. U. Nr 86, poz. 732 i Nr 164, poz.1366), z wyjątkiem art. 17 ust.5, który traci moc z dniem 1 grudnia 2007 r.

Art. 46. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 2007 r. z wyjątkiem art. 16 ust. 3-5, które wychodzą w życie z dniem 1 sierpnia 2007 r.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz.

1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258 oraz z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 133, poz.935.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426 oraz z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363 , Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1986 r. Nr 36, poz. 180, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1998 r. Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 122, poz. 1322, z 2001 r. Nr 128, poz. 1403 , z 2003 r. Nr 83, poz. 772 i Nr 130, poz. 1188 oraz z 2004 r. Nr 162, poz.1691.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1994 r. Nr 1, poz. 3, z 1996 r. Nr 91, poz. 409, z 1997 r. Nr 43, poz. 272 i Nr 137, poz. 926, z 1998 r. Nr 108, poz. 681, z 2001 r. Nr 81, poz. 875, z 2002 r. Nr 200, poz. 1680, z 2003 r. Nr 110, poz. 1039 i Nr 162, poz. 1568 oraz z 2005r. Nr 143, poz. 1199, Nr 164, poz. 1365, Nr 169, poz. 1419, Nr 175, poz. 1462 i Nr 179, poz.1484.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz.565.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 90, poz. 1000, z 2001 r. Nr 154, poz. 1791, z 2002 r. Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 83, poz. 759 i Nr 228, poz.2255.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291, Nr 162, poz. 1691, Nr 210, poz. 2135, Nr 263, poz. 2619 i Nr 281, poz. 2779 i 2781, z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 30, poz. 262, Nr 85, poz. 725, Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 102, poz. 852, Nr 143, poz. 1199 i 1202, Nr 155, poz. 1298, Nr 164, poz. 1365 i 1366, Nr 169, poz. 1418 i 1420, Nr 177, poz. 1468, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 107, poz.723, Nr 136, poz.970 i Nr 157, poz.1119.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199 oraz z 2006 r. Nr 66, poz. 470 i Nr 104, poz. 708.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 48, poz. 554, z 2001 r. Nr 98, poz. 1069 i 1070 i Nr 130, poz. 1452, z 2003 r. Nr 41, poz. 361 i Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 173, poz. 1808, Nr 202, poz. 2067 i Nr 236, poz. 2356, z 2005 r. Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 84, poz. 585.

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462 i Nr 267, poz. 2257 oraz z 2006 r. Nr 94, poz. 651, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043, Nr 149, poz. 1074 i Nr 158, poz. 1121.

U Z A S A D N I E N I E

1. Cel uchwalenia ustawy o funduszu alimentacyjnym wynika z przyczyn wyłożonych w preambule. Skoro organy państwa nie są w stanie doprowadzić do realizowania przez obywateli prawomocnych orzeczeń sądów zasądzających alimenty, to osobom, które z powodu niemożności wyegzekwowania należnych im alimentów znalazły się w trudnej sytuacji ekonomicznej państwo ma moralny obowiązek pomóc. Do tego sprowadza się uzasadnienie funkcji socjalnej funduszu alimentacyjnego.

Fundusz ten, który funkcjonował niespełna 30 lat (od 1.01.1975 do 30.4.2004), miał też cel dyscyplinujący – powołano go bowiem także po to, by wzmocnić odpowiedzialność osób zobowiązanych do alimentacji. Niestety tej funkcji fundusz alimentacyjny nie realizował w stopniu zadowalającym. Wszystkie – a było ich niemało – nowelizacje ustawy o funduszu alimentacyjnym służyły rozszerzeniu funkcji socjalnej, rangę oddziaływania dyscyplinującego marginalizując. Doprowadziło to do sytuacji niemal kompromitującej ideę funduszu, gdyż odsetek kwot ściągniętych od dłużników w porównaniu do kwoty wypłaconych świadczeń w ostatniej dekadzie wynosił jedynie około 13-14%. Informację tę eksponowano w toku prac legislacyjnych nad ustawą z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, które doprowadziły do likwidacji funduszu alimentacyjnego. Tymczasem dysproporcje między kwotą wypłacanych świadczeń a kwotą ściągniętą od dłużników alimentacyjnych w znacznej mierze nie mogły być inne wobec:

- stworzenia możliwości wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom, których uprawnienie do alimentacji wygasło,
- braku możliwości prawnych dyscyplinującego oddziaływania funduszu w stosunku do wszystkich wymienionych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym osób należących do kręgu zobowiązanych do alimentacji,
- orzekania przez sądy o zakresie obowiązku alimentacyjnego w kontekście kwot jakie można uzyskać z funduszu w oderwaniu od przesłanek określonych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

Do tej przykładowej listy przyczyn głównego zarzutu wobec funduszu alimentacyjnego dodać jeszcze koniecznie należy powszechnie znany brak determinacji komorników w działaniach zmierzających do skutecznego egzekwowania alimentów. Możliwość wydania poświadczenia o niemożności skutecznej egzekucji była i jest wykorzystywana przez komorników tym chętniej, że wierzyciel - dostając zaspokojenie swego roszczenia w formie świadczeń z funduszu alimentacyjnego – przestaje z reguły naciskać na komornika, by ten wzmógł swe działania.

2. Projekt ustawy o funduszu alimentacyjnym zakłada uchylenie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej. Ustawa ta, obowiązująca od roku, zawiera rozwiązania niwelujące w pewnym stopniu błędy uchylonej w 2004 r. ustawy o funduszu alimentacyjnym, jednak nie spełnia w dostatecznym stopniu oczekiwań społecznych.

3. Funkcja socjalna funduszu jest w projekcie zarysowana w podobny sposób do tego, jaki przewidywano dotychczas. Nie przewiduje się nowych podstaw dla wypłacania świadczeń. W niektórych kwestiach uznano, że to nie fundusz powinien zapewniać wsparcie potrzebującym, gdyż właściwszym po temu miejscem są inne ustawy.

4. Próg dochodu uprawniający do świadczeń określony został na poziomie do 725 zł na osobę w rodzinie co pozwoli na objęcie świadczeniem szerokiego kręgu osób uprawnionych. Wysokość świadczeń wypłacanych przewidziano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł.

Projekt ustawy respektuje trudną sytuację finansów publicznych państwa. Wiele regulacji w nim zawartych zrywa z dotychczasowymi przepisami, w których odpowiedzialność za tę sferę była niedostateczna (wspomniany brak oddziaływania wobec dłużników alimentacyjnych i opieszałość komorników), akcentując swego rodzaju uszczelnienie wpływu środków z budżetu przez:

-
- dopuszczanie wypłaty świadczeń tylko w przypadkach koniecznych (tylko na rzecz dzieci) oraz położenie akcentu na dochodzenie alimentów od członków rodziny,
 - obowiązek badania faktycznej sytuacji ekonomicznej osób uprawnionych i weryfikowanie w ten sposób zasadności wypłacania świadczeń,
 - zobligowanie podmiotu wypłacającego świadczenie z funduszu, by przenosił (występując z roszczeniami alimentacyjnymi) obowiązki ekonomiczne z barków podatników na dalszych członków rodziny osoby pobierającej świadczenia,
 - wprowadzenie (na podobieństwo regulacji ustawy o pomocy społecznej) przepisów pozwalających na odmowę wypłacania świadczeń lub wypłacanie ich w formie rzeczowej, jeśli dochodzi do marnotrawienia przyznanych kwot.

5. Treść projektu jest konsekwencją konstytucyjnych obowiązków Państwa wynikających z przyjęcia w Konstytucji RP zasady pomocniczości jako zasady ustroju oraz zasady prymatu rodziców w wychowaniu, ale i w utrzymaniu dzieci (art. 48 Konstytucji i art. 27 Konwencji o Prawach Dziecka). Do tego konstytucyjnego kontekstu odnosi się preambuła. Jest ona elementem koniecznym dla właściwego rozumienia sensu ogółu przepisów (ich właściwej interpretacji) i dla jasnego ukazania konstytucyjnej aksjologii w realizowaniu polityki społecznej. Jest to tym bardziej konieczne wobec praktyki (także ustawowej – np. poprzez uznany za niezgodny z art. 18 Konstytucji dodatek dla osób samotnie wychowujących dzieci uregulowany w ustawie z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych) spychania rodziny na dalszy plan w jej zadaniach, co jest działaniem nawiązującym do koncepcji państwa (nad)opiekuńczego, która nie ma podstaw w Konstytucji RP.

Poszanowanie dla zasad konstytucyjnych daje i ten efekt, że projekt jest aksjologicznie, formalnie i funkcjonalnie zgodny z obowiązującymi normami prawa rodzinnego. Funkcjonowanie funduszu w jego przedłożonej w niniejszym projekcie wersji służyć ma realizacji uprawnień osób zobowiązanych do alimentacji w myśl regulacji zawartych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym

oraz realizacji obowiązków alimentacyjnych dłużników osób pobierających świadczenia z funduszu. W tym sensie funkcjonowanie funduszu jest służebne wobec norm prawa rodzinnego.

6. Usytuowanie realizacji zadań na szczeblu gminy daje szansę na wszechstronne zbadanie (i sukcesywne ponawianie tego badania) sytuacji ekonomicznej osoby uprawnionej, jej dłużnika, ale też osób zobowiązanych w dalszej kolejności do alimentacji uprawnionego do świadczeń z funduszu (art. 132 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Na gruncie tego Kodeksu powstaje obowiązek alimentacyjny takiej osoby, jeżeli dłużnik zobowiązany w bliższej kolejności nie żyje, nie ma możliwości sprostać obowiązkowi alimentacyjnemu albo jeśli ściąganie od niego na czas należnych alimentów napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody (np. wobec uchylania się od wypełniania obowiązku). Wiedza o sytuacji w wymienionych rodzinach może więc być przydatna do nakazanego zasadą pomocniczości przeniesienia obowiązku utrzymania osoby ubogiej ze społeczeństwa (podatników) na członków rodziny.

Występując o alimenty przeciwko osobom zobowiązanym do alimentacji wobec osoby uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ właściwy winien informować te osoby o przysługującym im roszczeniu zwrotnym wobec osób zobowiązanych w bliższej kolejności, o której mowa w art. 140 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i deklarować pomoc w zakresie sporządzenia pism procesowych.

Na podkreślenie zasługuje przyznanie organowi właściwemu możliwości korzystania z art. 138 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, który to przepis winien być wykorzystywany do obniżania alimentów zasądzonych niegdyś na rzecz osób uprawnionych do świadczeń, a dziś znacznie odbiegających od zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych dłużnika. Ich wierzyciele wiedzą o tym i nie informują o tym sądu gdyż to mogłoby pozbawić ich alimentów. Sami dłużnicy też nie występują o obniżenie alimentów już to obawiając się ujawnienia adresu, co mogłoby uczynić skutecznym postępowanie egzekucyjne, już to chcąc w ten sposób przyczynić się do uzyskiwania przez ich dzieci wyższych świadczeń z funduszu.

7. Przewiduje się wypłacanie świadczeń jedynie małoletnim wierzycielom alimentacyjnym oraz tym osobom pełnoletnim, które kontynuują naukę.

Można bronić tezy, że każdy niemal kto uzyskał orzeczenie sądu o należnych mu alimentach doświadcza trudnej sytuacji materialnej, jeśli nie ma możliwości wyegzekwować zasądzonych kwot. Z powodu trudnej sytuacji budżetu państwa należy jednak ograniczyć wypłacanie świadczeń do przypadków niepozostawiających co do tego wątpliwości. Mamy z nimi do czynienia, jeśli alimentów nie uzyskuje dziecko i osoba dorosła, która jeszcze nie jest ekonomicznie samodzielna, gdyż kontynuuje naukę.

8. Przyznanie świadczeń uzależniono od bezskuteczności postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika alimentacyjnego, przy czym ową bezskuteczność zdefiniowano w sposób uniemożliwiający komornikom pasywne podejście do tego problemu. Także wiele innych szczegółowych rozwiązań projektu jest reakcją na złą dotychczas pracę komorników w sprawach alimentacyjnych. Instrumenty wymuszające rzetelne podejście do egzekucji alimentów otrzymały organy właściwe. Samorząd komorniczy ma je na podstawie art. 70 i następnich ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach i egzekucji, jednak z nich nie korzysta pomimo wysoce nagannej postawy członków tego samorządu w prowadzeniu spraw alimentacyjnych.

9. Jeśli chodzi o procedurę dochodzenia świadczeń to odwołano się do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

10. Projekt przewiduje możliwość powołania centralnego rejestru dłużników alimentacyjnych. Rejestr taki wydatnie przyczyniłby się do skuteczniejszego egzekwowania alimentów.

11. Projekt przejął z ustawy o pomocy społecznej ideę, że nie należy wypłacać świadczeń socjalnych, jeśli przeznaczone są w sposób społecznie i moralnie nie dający się usprawiedliwić. Świadczenia te wypłacane są ze środków budżetowych, a więc wypracowanych przez podatników. Daje to

etyczne uzasadnienie dla postawienia świadczeniobiorcom wymagania wykorzystywania świadczeń zgodnie z przeznaczeniem.

12. Wypłata świadczeń musi być dotowana z budżetu centralnego. Intencją tej ustawy jest, aby dotacja ta była możliwie niska poprzez wypłacanie świadczeń tylko w przypadkach, w których jest to konieczne oraz poprzez skuteczne egzekwowanie należności funduszu od osób zobowiązanych.

Jeśli chodzi o skutki finansowe wprowadzenia ustawy, wiążą się z nią konsekwencje związane z koniecznością przeznaczania z budżetu:

- środków na rzecz wypłacanych uprawnionym świadczeń,
- środków wspierających koszty związane z obsługą administracyjną wypłacania świadczeń oraz
- środków na rzecz utworzenia rejestru dłużników funduszu alimentacyjnego.

Odnosnie do wysokości wsparcia z budżetu należy stwierdzić, że

- projekt zakłada wydatki na świadczenia na poziomie nieco wyższym w stosunku do tych, jakie budżet państwa ponosił na podstawie przepisów regulujących funkcjonowanie funduszu alimentacyjnego w końcowej fazie jego funkcjonowania (1.535 mln zł). Na realizację zaliczki alimentacyjnej przeznaczono w budżecie państwa na 2006 rok 1.384 mln zł.

Ustalenie kryterium dochodowego na poziomie 725 zł oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego w wysokości 500 zł będzie skutkowało wydatkami w okresie październik – grudzień 2007 r., czyli po likwidacji zaliczki alimentacyjnej, te koszty wyniosą łącznie z kosztami obsługi 521 mln zł.

- projekt przewiduje rozwiązania zapewniające skuteczniejszą niż dotychczas egzekucję alimentów i należności funduszu (co będzie rzutowało na sukcesywny wzrost dochodów budżetu państwa z tego tytułu, a także na zmniejszenie wysokości dotacji);

- projekt wyposaża organy właściwe w instrumenty prawne (zobowiązując do ich użycia) pozwalające przenieść ciężar utrzymania osoby potrzebującej na członków jej rodziny o ile są w stanie takiemu obowiązkowi poddać;

- projekt jest rygorystyczny wobec obowiązku współpracy świadczeniobiorców i ich przedstawicieli z organem właściwym i komornikiem, co stwarza szansę na skuteczniejsze egzekwowanie należności funduszu,

13. Dla skuteczniejszej egzekucji alimentów należy uniemożliwić dłużnikowi uchylania się od niej na podstawie twierdzenia, że nie posiada majątku. To co małżonkowie nabyli od momentu zawarcia małżeństwa winno podlegać egzekucji na poczet zasądzonych alimentów, do których zobowiązane jest jedno z nich. Innymi słowy długi alimentacyjne winny być egzekwowane z majątku osobistego dłużnika i z majątku wspólnego małżonków. Wymaga to zmiany art. 41 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego - zmiana ta wprowadzona została w art. 30 ustawy. Zaspokajanie zobowiązania z obu tych majątków jest obecnie możliwe tylko, gdy zobowiązanie małżonka powstało w konsekwencji dokonania transakcji za zgodą współmałżonka, a zobowiązania alimentacyjne nie należą do tej kategorii i wspomniany przepis w jego paragrafie 2 przewiduje ograniczenia w możliwości zaspokojenia wierzyciela alimentacyjnego. Obecne rozwiązanie jest niesprawiedliwe. Można bowiem jako argumentem posłużyć się analogią twierdząc, że drugi małżonek przecież wie, iż osoba, z którą zawarł związek małżeński jest rodzicem, a więc ma zobowiązania alimentacyjne. Skoro pomimo tego zawiera z nim związek małżeński to czyni tak, jakby wyrażał zgodę na zaspokojenie należności alimentacyjnych również z majątku wspólnego.

Argument społeczny przemawiający za proponowanym rozwiązaniem sprowadza się do tego, aby zdjąć z dłużników nimb osoby zaradnej poprzez przydanie nowej założonej przez nich komórce społecznej kłopotów ekonomicznych.

Aby uniemożliwić nagminne wykorzystywanie przez dłużników alimentacyjnych możliwości wprowadzania umowy ustanawiającej rozdzielną majątkową z małżonkiem, co w praktyce mogłoby spowodować wprowadzenie powyższej omówionej zmiany w art. 41 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, przewidziane zostało odpowiednie rozwiązanie (art. 47 k.r.o). W

przypadku zobowiązań alimentacyjnych dłużnik nie będzie mógł wobec wierzyciela alimentacyjnego powoływać na zawarcie umowy ustanawiającej rozdzielność majątkową między małżonkami. W praktyce sprowadzi się to do tego, że w sytuacji, gdy nawet taka umowa została zawarta pomiędzy małżonkami, to egzekucja alimentów toczyć się będzie tak jakby jej nie było i komornik w dalszym ciągu będzie mógł dochodzić zobowiązania alimentacyjnego nie tylko z majątku osobistego dłużnika, ale także z majątku wspólnego małżonków.

Wprowadzone zostało w art. 31 ustawy rozwiązanie przewidujące możliwość przeprowadzania przez komornika egzekucji także z majątku będącego we władaniu osoby trzeciej – w praktyce najczęściej konkubenta dłużnika. Rozwiązanie to wiąże się ze zmianą w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących prowadzenia przez komornika egzekucji z rzeczy ruchomej będącej w posiadaniu osoby trzeciej wspólnie z dłużnikiem zamieszkującej. W przypadku, gdy rzeczy są własnością osoby trzeciej, a nie dłużnika komornik nie może ich zająć - zapewniona została więc ochrona konstytucyjnej gwarancji prawa własności. Jednak ciężar udowodnienia, że dana rzecz należy do osoby trzeciej spoczywa na tej osobie. Osoba ta musi więc wyraźnie wykazać komornikowi, że jest właścicielem danej rzeczy, a jeżeli nie jest w stanie tego zrobić komornik dokonuje egzekucji z danej rzeczy.

Przepis projektu zmierza we wskazanym kierunku, jednak należy go traktować jako pomysł nie dość szczelny wobec patologicznej zaradności dłużników alimentacyjnych.

14. Projekt przewiduje, że świadczenie alimentacyjne nie będzie świadczeniem płaconym przez organy samorządu terytorialnego na poczet zasądzonych przez sąd alimentów, lecz świadczeniem odrębnym, publiczno-prawnym. W konsekwencji egzekucję należności tytułem świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym na mocy wyroku sądowego do alimentów od dłużników alimentacyjnych będą prowadziły urzędy skarbowe, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

15. Proponuje się, aby koszty związane z wejściem w życie ustawy były finansowane z budżetu państwa w ramach zwiększonej dotacji celowej na świadczenia rodzinne.

16. Przedmiot ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Warszawa, 3 stycznia 2007 r.

BAS – WAEM – 2910/06

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o funduszu alimentacyjnym (przedstawiciel wnioskodawców: poseł
Tomasz Latos)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r., Nr 23, poz. 398 z późn. zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy określa:

- a) zasady pomocy państwa udzielanej osobom uprawnionym do alimentów zasądzonych przez sąd, w przypadku bezskuteczności egzekucji orzeczenia alimentacyjnego;
- b) warunki nabywania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- c) zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- d) zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Ponadto projekt zakłada wprowadzenie zmian w 9 innych ustawach.
Ustawa ma wejść w życie z dniem 1 października 2007 r.

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje materii objętej projektem ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzje

Projekt ustawy o funduszu alimentacyjnym nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

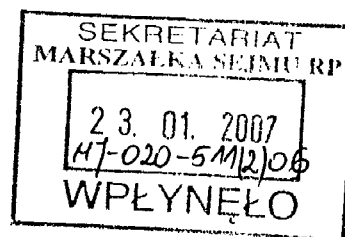
Deskryptory bazy REX: Unia Europejska, prawo rodzinne, alimenty, postępowanie cywilne, postępowanie administracyjne

Klub Parlamentarny „Prawo i Sprawiedliwość”

Warszawa, dnia 23.01.2007 r.

Tomasz Latos
Posel na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej
Klub Parlamentarny
„Prawo i Sprawiedliwość”

Szanowny Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W imieniu wnioskodawców przekazuję Panu Marszałkowi w załączeniu założenia aktów wykonawczych do poselskiego projektu ustawy o funduszu alimentacyjnym.

2 wypracami recenka

Tomasz Latos
Latos
Posel na Sejm RP

Akty wykonawcze przewidziane w projekcie ustawy o funduszu alimentacyjnym

Wydanych zostanie 7 rozporządzeń:

- 1. Ministra Pracy i Polityki Społecznej** określające wzór kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego przeprowadzanego przez organ właściwy u dłużnika alimentacyjnego lub osób zobowiązanych na podstawie przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego do alimentacji w dalszej kolejności oraz wzór oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego i ww. osób (na podstawie art. 4 ust. 4).

Projekt ustawy o funduszu alimentacyjnym przewiduje szereg rozwiązań mających na celu poprawę skuteczności egzekucji zasądzonych alimentów bezpośrednio od zobowiązanego. Podstawowe znaczenia dla postępowania egzekucyjnego ma dokładne określenie sytuacji majątkowej i dochodowej dłużnika alimentacyjnego (lub osób zobowiązanych do alimentacji w dalszej kolejności w przypadku rozważania możliwości zasądzenia od nich alimentów). Istnieje zatem konieczność opracowania w drodze rozporządzenia kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego, na podstawie którego, organ właściwy ustali sytuację majątkową i dochodową dłużnika alimentacyjnego lub osób zobowiązanych do alimentacji w dalszej kolejności oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika i ww. osób.

Na gruncie obowiązującej ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, pracownik socjalny przeprowadza u dłużnika alimentacyjnego rodzinny wywiad środowiskowy w oparciu o formularz określony w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2005 r. Nr 77, poz. 672) będącym aktem wykonawczym do ustawy o pomocy społecznej. Wywiad środowiskowy jest więc narzędziem badania sytuacji majątkowej i osobistej osób ubiegających się o pomoc społeczną na podstawie ustawy o pomocy społecznej, a nie narzędziem umożliwiającym uzyskanie informacji ściśle pod kątem ich przydatności w postępowaniu egzekucyjnym. Ponadto rodzinny wywiad środowiskowy mogą przeprowadzać jedynie pracownicy socjalni, a projekt ustawy o funduszu alimentacyjnym nie przewiduje nałożenia realizacji postępowania wobec dłużników alimentacyjnych na ośrodki pomocy społecznej i zatrudnionych tam pracowników socjalnych.

- 2. Ministra Pracy i Polityki Społecznej** określające sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz wzory niezbędnych wniosków i zaświadczeń (na podstawie art. 12 ust. 7).

Nowe rozwiązania przewidziane w projekcie ustawy o funduszu alimentacyjnym wymagają szczegółowych przepisów proceduralnych.

W rozporządzeniu w znacznej mierze wykorzystane zostaną rozwiązania zawarte w obecnie stosowanych aktach wykonawczych tj. rozporządzeniach Ministra Polityki Społecznej: z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie trybu i sposobu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2005 r. Nr 881, poz.

105 z późn. zm.) oraz z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie wzoru wniosku o ustalenie prawa do zaliczki alimentacyjnej oraz odpowiednich zaświadczeń (Dz. U. z 2005 r. Nr 881, poz. 105).

- 3. Ministra Pracy i Polityki Społecznej** określające sposób ustalania odsetek od nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (na podstawie art. 19 ust. 9).

Potrzeba szczegółowego uregulowania kwestii ustalania odsetek od nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynika z doświadczeń związanych z realizacją obowiązującej ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

W rozporządzeniu zostanie uregulowany przede wszystkim sposób naliczania odsetek w przypadku umorzenia, rozłożenia na raty oraz odroczenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

- 4. Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji** określające opis systemów teleinformatycznych stosowanych w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie świadczeń, wymagania standaryzujące w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i rozwoju systemu, sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu (na podstawie art. 12 ust. 9).

Z uwagi na specyfikę świadczeń z funduszu alimentacyjnego, odmienne zasady ich przyznawania w porównaniu do realizowanych już świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej, niezbędne jest stworzenie odrębnych systemów teleinformatycznych, które znajdą zastosowanie w urzędach administracji publicznej realizujących ustawę o funduszu alimentacyjnym.

Rozporządzenie w znacznym stopniu oparte zostanie na obowiązującym rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie homologacji systemów informatycznych stosowanych w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 127, poz.1323), określającym systemy teleinformatyczne stosowane obecnie przy świadczeniach rodzinnych i zaliczce alimentacyjnej.

- 5. Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości** określające tryb przekazywania przez komorników urzędom skarbowym dokumentacji dłużników alimentacyjnych dotyczącej należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (na podstawie art. 39 ust. 5).

Projekt ustawy o funduszu alimentacyjnym przewiduje, iż egzekucja należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłaconych na podstawie obowiązującej do 30 kwietnia 2004 r. ustawy o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200 z późn. zm.), prowadzona będzie przez naczelnika urzędu skarbowego w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a nie jak dotychczas przez komornika sądowego.

W związku z powyższym niezbędne jest uregulowanie kwestii przekazywania przez komorników sądowych do urzędów skarbowych dokumentacji dotyczących prowadzonych postępowań egzekucyjnych. W szczególności przedmiotem rozporządzenia będzie wykaz niezbędnych dokumentów oraz terminy i sposób ich przekazania.

- 6. Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości** określające tryb przekazywania przez komorników sądowych urzędom skarbowym dokumentacji dłużników alimentacyjnych dotyczącej należności z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych (na podstawie art. 43 ust. 4).

Projekt ustawy o funduszu alimentacyjnym przewiduje, iż egzekucja należności budżetu państwa z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłacanych od 1 września 2005 r. na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 z późn. zm.) prowadzona będzie przez naczelnika urzędu skarbowego w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a nie jak dotychczas przez komornika sądowego.

W związku z powyższym, niezbędne jest uregulowanie kwestii przekazywania przez komorników sądowych do urzędów skarbowych dokumentacji dotyczących prowadzonych postępowań egzekucyjnych. W szczególności przedmiotem rozporządzenia będzie wykaz niezbędnych dokumentów oraz terminy i sposób ich przekazania.

- 7. Rady Ministrów** określające tryb przekazywania środków finansowych na realizację zadań przewidzianych w ustawie, wzory i sposób sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz wzór sprawozdania komornika sądowego o działaniach podejmowanych w toku postępowań prowadzonych przeciwko dłużnikom alimentacyjnym (na podstawie art. 31 ust. 6).

Rozporządzenie zapewni finansowanie kosztów postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oraz wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zapewni również niezbędny zakres informacji pozwalających na trafną dyslokację środków pomiędzy podmioty realizujące ustawę. Wprowadzenie wzoru sprawozdania komornika sądowego o działaniach podejmowanych w toku postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko dłużnikom alimentacyjnym umożliwi kontrolę efektywności postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komorników.

Rozporządzenie zostanie w znacznej mierze oparte na rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych o wydatkach na zaliczki alimentacyjne poniesionych ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin (Dz. U. z 2005 r. Nr 119, poz. 1007), będącym aktem wykonawczym do obowiązującej ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.